

Als de dood voor de dood

Joyce Vermeulen en Lucelle Comvalius

Lucelle Comvalius

&

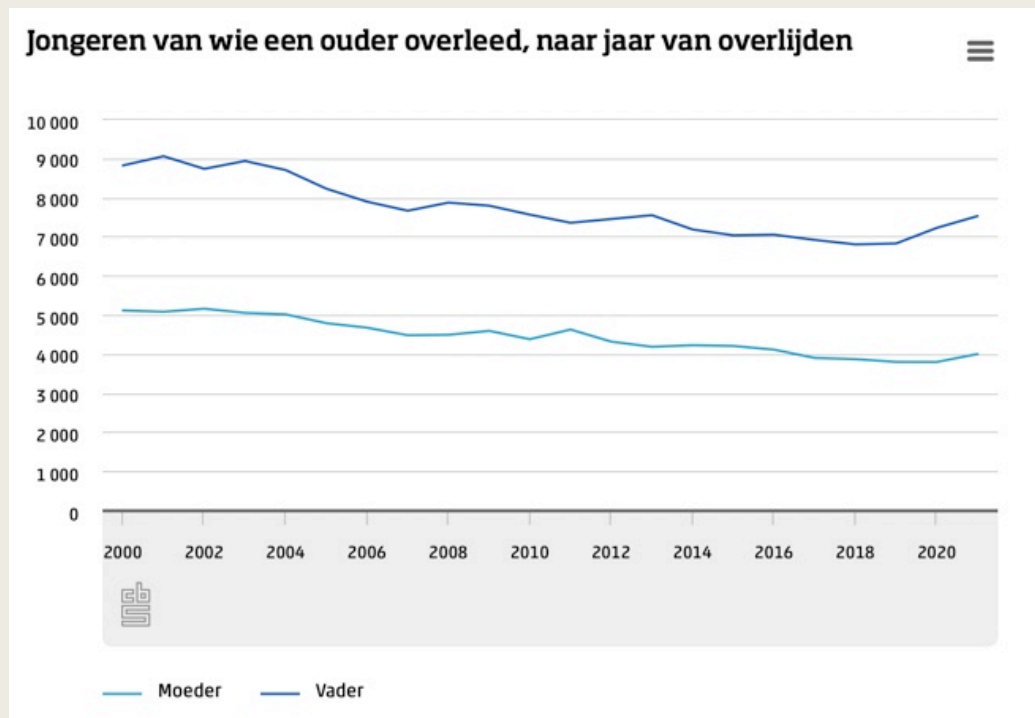
Joyce Vermeulen

Programma

- Start van het onderzoek
- Cijfers
- De definitie van verlies en rouw
- Vormen van rouw
- Het verhaal van Lisa
- Verliezen als leraar

Start van het onderzoek

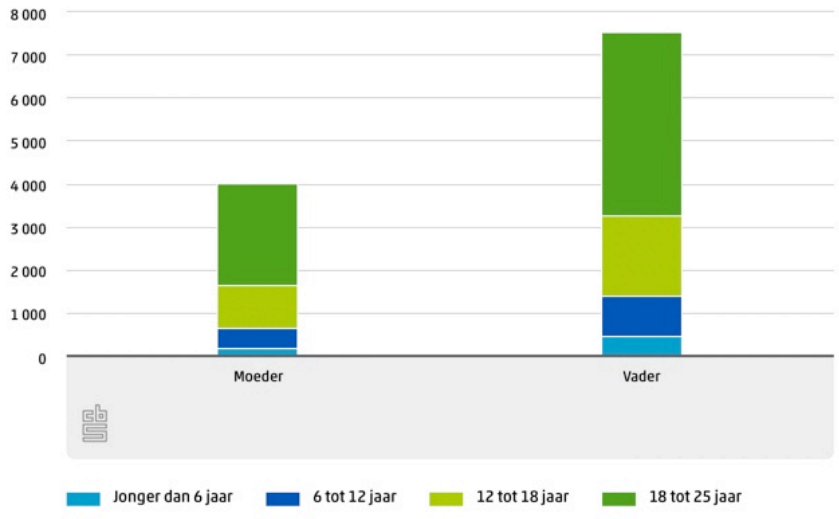
- Storend gedrag
- Soortgelijke situatie
- Geen alarmbellen
- De reden van gedrag

CBS. (2021). *Jongeren van wie een ouder overleed naar jaar van overlijden*. CBS.

Cijfers

Jongeren van wie een ouder overleed in 2021, naar leeftijd

Jongeren van wie een ouder overleed in 2021, naar leeftijd

Ouder	Jonger dan 6 jaar	6 tot 12 jaar	12 tot 18 jaar	18 tot 25 jaar
Moeder	190	455	999	2364
Vader	462	948	1850	4274

CBS. (2021). Jongeren van wie een ouder overleed in 2021, naar leeftijd. CBS

*‘Wij verliezen niet alleen door de dood,
maar ook door weg te gaan en verlaten
te worden, door veranderingen, door los
te laten en door ons voort te bewegen
(Viorst, 1989)’*

‘De waarneming dat een geliefd onderdeel van je leven ten einde is zoals het verlies van je geliefde, van je relatie, van je geestelijke vermogens, van je gezondheid, van je baan, van een geliefd dier, van een geliefd object (De Moennink & De Mönnink, 2008)’

De definitie van verlies

Fysieke verliezen

Psychische verliezen

Sociale verliezen

‘Het verschrikkelijke van de dood is (...) dat een subject-subjectrelatie verbroken wordt, dat het geliefde subject een object in een kist geworden is. En dit is volstrekt voorgoed. Een werkloze kan werk vinden, een gescheiden iemand kan hertrouwen (...) maar een dode keert niet terug, deze relatie is absoluut onherstelbaar verbroken (Firet, 1986)’.

Vormen van rouw

Ontkenning

‘Ontkenning heeft een element van genade in zich. Het is een natuurlijke manier om niet meer binnen te laten dan we aankunnen (Kübler-Ross, 2012, p. 28)’.

Woede

‘Aanvankelijk verbaast het je dat je het verlies überhaupt hebt overleefd. Dan slaan andere gevoelens toe, en woede staat gewoonlijk vooraan in de rij, hoewel ook andere gevoelens, zoals verdriet, paniek, pijn en eenzaamheid, heviger dan ooit de kop opsteken (Kübler-Ross, 2012, p. 30)’.

Marchanderen

‘Tinka mag van mij naar de dierenhemel gaan als ze dan maar veel nieuwe vriendjes maakt om mee te spelen en als ze de groetjes doet van mij aan Snuffie (Scaut, 2015, p. 57)’.

Depressie

'Je kunt het naar buiten komen van het verdriet vergelijken met een vulkaanuitbarsting. Korte of lange tijd zit het verdriet veilig opgeborgen in de vulkaan. Wanneer de tijd er rijp voor is, komt de vulkaan tot uitbarsting en komt het verdriet in beweging (Scaut, 2015, p. 59)'.

Aanvaarding

Dat je geliefde niet terug zal komen en dat je een andere manier van invulling aan je verdere leven zal geven, zonder de geliefde. Je kan accepteren dat iemand er niet meer is, maar de leegte en het verdriet mag blijven.

Lisa

- Lastiger gedrag
- Schoppen en slaan
- Schelden

Dankbaarheid

Belangrijke boodschap

Begeleidend

Werk en privé

Steun

Einde

VRAGEN

OPMERKINGEN

GESPREK